

Obsah

ÚVOD	3
1 Kritický bod, kritické veličiny a jejich odhad	9
1.1 Kritický bod a jeho vlastnosti	9
1.2 Kritické exponenty	11
1.3 Určování kritických veličin	14
1.4 Odhad kritických veličin	15
2 Stavové chování plynů a kapalin	19
2.1 Experimentální stanovení stavového chování	19
2.1.1 Tabele dat o stavovém chování	23
2.2 Příčiny reálného chování	24
2.2.1 Klasifikace sil mezi molekulami	25
2.2.2 Mezimolekulární potenciál	27
2.2.3 Vzájemné působení nestejných molekul	29
2.3 Viriální stavová rovnice	30
2.3.1 Závislost viriálních koeficientů na složení	33
2.3.2 Výpočet druhého viriálního koeficientu na základě párového potenciálu	33
2.3.3 Empirické odhady pro druhý a třetí viriální koeficient	35
2.3.4 Výpočet viriálních koeficientů u směsi na základě znalosti viriálních koeficientů čistých látek	39
2.4 Stavové rovnice	40
2.4.1 Podmínky kladené na stavové rovnice	41
2.4.2 Kubické stavové rovnice	43
2.4.3 Van der Waalsova rovnice	43
2.4.4 Redlichova-Kwongova rovnice	44
2.4.5 Redlichova-Kwongova-Soaveho rovnice	45
2.4.6 Empirické víceparametrové stavové rovnice	46
2.4.7 Benedictova-Webbova-Rubinova (BWR) rovnice a její rozšíření	46
2.4.8 Optimalizované stavové rovnice	48
2.4.9 Aplikace stavových rovnic na směsi	49
2.4.10 Výpočet objemu (hustoty), teploty či látkového množství ze stavové rovnice	53

2.5	Teorém korespondujících stavů	56
2.5.1	Dvoupřímý parametrův teorém korespondujících stavů	56
2.5.2	Tříparametrův teorém korespondujících stavů	57
2.5.3	Porovnání Lydersenových a Pitzerových tabulek	59
2.5.4	Pseudokritické veličiny	60
2.5.5	Kayovy pseudokritické veličiny	60
2.5.6	Joffeho pseudokritické veličiny	61
2.5.7	Van der Waalova aproximace	61
2.5.8	Leeovy-Keslerovy pseudokritické veličiny	62
2.5.9	Pseudokritické veličiny s nastavitelnými parametry	62
2.5.10	Teorém korespondujících stavů s jednou či dvěma referenčními látkami	64
2.6	Stavové chování kapalin	65
2.6.1	Koeficient roztažnosti, stlačitelnosti a rozpínivosti	65
2.6.2	Odhad objemu kapalin	67
2.6.3	Metody pro odhad objemu kapaliny při normálním bodu varu	68
2.6.4	Metody pro odhad objemu (hustoty) nasycených kapalin	68
2.6.5	Doporučení pro odhad hustoty nasycené kapaliny	70
2.6.6	Určení hustot kapalin za vyšších tlaků	71
2.6.7	Závislost hustoty kapalin na složení (při konstantní teplotě a tlaku)	71
2.7	Empirické vztahy pro odhad stavového chování směsí	73
2.7.1	Daltonův zákon	73
2.7.2	Amagatův zákon	75
2.7.3	Bartlettovo pravidlo	76
2.7.4	Joffeho pravidlo	77
2.7.5	Modifikované Joffeho pravidlo	78
2.7.6	Hodnocení empirických pravidel	78
3	TERMODYNAMICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK	81
3.1	Základní rovnice a pojmy	81
3.1.1	Technická práce	82
3.1.2	Přeměna tepla na práci	83
3.1.3	Druhá a třetí věta termodynamická	85
3.1.4	Další termodynamické funkce. Jejich vlastnosti a využití	86
3.1.5	Extenzivní kritéria rovnováhy	88
3.1.6	Vyrovňávání teplot u dvou podsystémů	90
3.1.7	Podmínky termodynamické stability systému	93
3.1.8	Závislost termodynamických veličin na T, p a T, V	94
3.2	Výpočet termodynamických veličin u ideálního plynu	96
3.2.1	Standardní hodnoty termodynamických veličin	96
3.3	Doplňkové veličiny reálného plynu	99

3.3.1	Vztahy pro výpočet doplňkových veličin pro nezávisle proměnné T, p, x	101
3.3.2	Vztahy pro výpočet doplňkových veličin pro nezávisle proměnné T, V_m, x	103
3.3.3	Přehled vztahů pro výpočet doplňkových termodynamických veličin	105
3.3.4	Výpočet doplňkových veličin na základě TKS	106
3.3.5	Výpočet doplňkových veličin na základě stavových rovnic	109
3.3.6	Výpočet termodynamických veličin pomocí Q -veličin a jejich definice	113
3.3.7	Výpočet termodynamických veličin podle Amagatova zákona	118
3.3.8	Výpočet tlaku nasycených par a výparné entalpie u čisté látky ze stavové rovnice	121
3.4	Výpočet tepla a práce při různých dějích	124
3.4.1	Výpočet tepla, objemové a technické práce	124
3.4.2	Počáteční stav systému	125
3.4.3	Určení konečného stavu při vybraných dějích	125
3.4.4	Typ 0. Neřešíme žádnou nelineární rovnici	127
3.4.5	Typ 1. Řešíme jednu nelineární rovnici	127
3.4.6	Typ 2. Řešíme dvě nelineární rovnice	130
3.4.7	Výpočet tepla u heterogenního systému	132
3.4.8	Izoentalpický děj a Jouleův-Thomsonův koeficient	134
3.4.9	Exergie	137
3.5	Parciální molární veličiny	138
3.5.1	Výpočet parciálních molárních veličin z veličin molárních	140
3.5.2	Mrazkova a van Nessoova metoda stanovení parciálních molárních veličin z experimentálních dat	143
3.5.3	Výpočet parciálních molárních veličin u ideální směsi ideálních plynů	144
3.5.4	Výpočet parciálních molárních veličin na základě tlakového viriálního rozvoje	145
3.5.5	Výpočet parciálních molárních veličin u systému, který se řídí Amagatovým zákonem	148
3.5.6	Parciální molární konstanty stavových rovnic	148
3.5.7	Výpočet parciálního molárního objemu pro nezávisle proměnné T, V_m, x , respektive T, p, x	149
3.5.8	Odvození vztahu pro parciální molární Gibbsovu energii a fugacitu složky	152
3.5.9	Výpočet parciálních molárních veličin ze stavových rovnic pomocí Q -funkcí	154
3.5.10	Výpočet parciálních molárních veličin na základě TKS	156
3.5.11	Výpočet maximálního obsahu vody v plynu	158
	Literatura	160